

In memoriam

д-р Детелин Михайлов Дачев (24.01.1937 – 21.08.2013)

След непродължително боледуване ни напусна нашият колега, д-р Детелин Дачев, виден български геолог, геоеколог и общественик, уважаван и ценен у нас и в чужбина.

Роден е в с. Голяма Желязна, Ловешка област. Завършва гимназиално образование в гр. Ловеч през 1955 г., а висше – геология, специалност палеонтология в Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ през 1963 г. След дипломирането си е геолог-картировач към Комитета по геология (1963–1965). От 1965 до 1972 г. е аспирант в СУ „Св. Кл. Охридски“, където е едновременно и асистент по палеонтология и стратиграфия. Там през 1971 г. защитава и дисертацията си за степента „доктор“ (тогава кгмн) в областта на биостратиграфията. Значителни са научните му постижения в палеонтологията – върху филогенията и разпространението на акулите в България, както и в стратиграфията – изучаването на палеоценските седименти в Плевенско.

През 1972 г. той е геолог по геоложко картиране в района на Саида, Алжир, през периода 1972–1974 г. е геолог в лаборатория „Морска геология“ на БАН. От 1974 до 1975 г. е геолог по геоложко картиране и търсене на рудни полезни изкопаеми в района на Нефза, Тунис. От 1975 до 1978 г. е геолог по геоложко дешифриране на космически снимки в Комитет по геология (Предприятие за геофизични изследвания и геоложко картиране). От 1978 до 1981 г. е директор на Националната комисия за минерални ресурси в Националната Дирекция по геология и мините, Мозамбик. По-късно (1981–1983 г.) е експерт на ООН по музология (проект „АНГ-78/017“ на ООН) в Ангола, където създава геоложки музей в столицата Луанда. След завръщането си в България от 1984 до 1990 г. е завеждащ звено по научна информация в Предприятие за лабораторни изследвания към Комитета по геология.

В годините на безвремението и разрухата на страната ни работи последователно като експерт по геоекология в частния сектор (1990–1992) и в Министерството на земеделието и хранителната промишленост (1992–1996).

Защитава дисертация за степента „доктор по геология и геоекология“ (Кембридж, Великобритания) през 1997 г. Специализира в областта на екологичния мениджмънт към ООН, оценка на антропогенното въздействие върху околната среда и принципите за прилагането на законодателство по околната среда към Американската агенция по околната среда. Изключително плодотворна е дейността му в областта на дешифрирането на аерофотоснимки (специализация в ООН) с приложение към идентифицирането на тектонски структури и нарушения в шелфа на Република България и предложената от него оригинална мултипликационна методика за подобряване изображенията на космически снимки, признато от Комитета по геология за рационализация.

През периода 1998–2004 г. д-р Детелин Дачев е член на научния съвет на изследователската и консултантската

група ГЕЯ ЕКСПЕРТ, където разработва проекти за комасиране на земеделските земи (първа публикация върху проекта е от 1994 г.) и за оценка на замърсяванията на почвите с тежки метали в районите с интензивно техногенно замърсяване. Д-р Дачев упорито се бореше за доказване на тезата си, че районите на Пирдопското поле – около Златица и Софийското поле – около Металургичния комбинат „Кремиковци“ са замърсени първоначално с тежки метали от природни геохимични процеси и едва на втори план – от дейността на съответните металургични комбинати. Съвместно с екип, на когото той бе ръководител, е разработена оригинална методика за идентифициране и разделяне на природните геохимични (от една страна) и на техногенните аномалии с високи съдържания на тежки метали в почвите (от друга).

От 2004 до 2012 г. д-р Дачев е преподавател в Минно-геоложкия университет, София, катедра „Геоекология“ и води курс по „Екология и опазване на околната среда“.

Достиженията от многостранната работа на д-р Детелин Дачев са представени в 97 научни публикации в областта на геологията: полева геология и геоложко картиране, морска геология, палеонтология и стратиграфия, дешифриране на аерофотоснимки, почвена геохимия, геоекология и агроекология.

Детелин Дачев бе енциклопедична личност, която не познаваше рамки за научното познание. Свободното ползване на френски, португалски, испански, английски и руски езици му помагаше да общува и да ползва множество научни източници. Независимо от многостранността на научните му интереси, неговите научни изследвания и разработки бяха подчинени строго на няколко стратегически цели, а именно: опазване и съхранение на околната среда и нейното рационално ползване, опазването на почвите и на националните минерални богатства на България.

Д-р Детелин Дачев имаше непримирима позиция срещу икономически неизгодното за страната добиване на минерални суровини, вкл. златосъдържащите медни руди от находище „Челопеч“ и опитите за добив на шистов газ в СИ България от страна на едрите световни картели. Всичко това бе продукт на неговата всеотдайност, безкористност, честност, истински неподправен и деен патриотизъм и любов към България, а непресъхващият му оптимизъм и изтънчена чувствителност му помагаша в голяма степен да преодолява безпринципността и корупцията, царящи в обществото ни. Като член на „Съюз за защита на природата“ (СЗП), д-р Дачев беше ръководител на сектор „Земни недра и земни ресурси“ (2007–2010). От името на СЗП той участваше в телевизионни дискусии, плодоарии по ради-

ото, публикации в пресата и участия във форуми, където обосновано, от научна гледна точка, защитаваше тезата за екологосъобразно ползване и опазване на земните ресурси в България. Посмъртно е номиниран за „Почетен член на СЗП“.

Д-р Дачев беше известна личност и признат общественик. Избран е за заместник-кмет на Район „Студентски“ (1996–2000 г.). Всяка среща с него, дори и случайната на улицата, често започваше от негова страна с изтънчен анекдот, някаква притча или афоризъм, или пък шега-пиперлия, продукт на един изключителен ум, голям житейски опит и познание на много страни по света и човешката природа.

ПОКЛОН ПРЕД СВЕТЛАТА МУ ПАМЕТ!

Мирослав А. Йорданов, Олег Витов